

Complexnummer: 523447

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Leesink

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

523448, 523449

Woonplaats

Winterswijk Ratum

Gemeente

Winterswijk

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Ratumseweg 42, 7106 CH Winterswijk Ratum

Complexomschrijving

Inleiding BOERDERIJ `Leessink' gebouwd omstreeks 1900 en gelegen aan de Ratumseweg in het buurtschap Ratum, ten oosten van de stad Winterswijk. De omgeving ter plaatse kenmerkt zich als het typische Winterswijkse `coulissenlandschap' en bestaat uit een afwisseling van weilanden, met bomen beplante lanen en bospercelen.

Gevelstenen in de achtergevel van de boerderij geven de datum 1857 en initialen verwijzend naar de families Roerdink en Hesselink, twee bekende scholtefamilies. De boerderijen van deze klasse van grootgrondbezitters zijn herkenbaar aan hun grootte, de voorname uitstraling van de gevels en het vaak rijk uitgevoerde interieur. Vermoedelijk heeft de huidige boerderij een oudere boerderij op dezelfde plaats vervangen. De achter op het erf gelegen houten schuur, is waarschijnlijk een overblijfsel van dit oudere complex. Ten tijde van de bouw van de nieuwe boerderij was de bouwplaats in bezit van de familie Boeijink.

De boerderij is van het type hallehuis en valt op door de grootte en de opvallende voorgevel die rijk is gedetailleerd met pleisterwerk en siermetselwerk. Bijzonder is dat ook de voorgevel van het nevenhuis die de functie van varkensschuur bezat, door een dergelijke detaillering gekenmerkt wordt.

De boerderij bevindt zich nog in belangrijke mate in oorspronkelijke staat. In 1939 is in het achterhuis een bijkeuken gebouwd, ten behoeve waarvan een gedeelte van de paardenstal werd opgeofferd. In dat jaar zijn ook de varkenshokken verbouwd. Het complex is ten tijde van de aanwijzing niet als boerenbedrijf in gebruik.

Complexomschrijving

Het COMPLEX bestaat uit een BOERDERIJ uit omstreeks 1900, met een aan de linker zijgevel aangebouwde en terugliggende varkensschuur (complexonderdeel A). De boerderij is met de voorgevel naar de Ratumseweg gericht. Het op enige afstand van de weg gelegen erf wordt ontsloten door een toegangslaan tussen de weilanden. Achter op het erf bevindt zich een vermoedelijk oudere, houten SCHUUR (complexonderdeel B) van een in de streek traditioneel type.

Waardering

BOERDERIJCOMPLEX uit omstreeks 1900 met een vermoedelijk oudere, houten SCHUUR in het buurtschap Ratum.

-Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een boerderij van een scholtefamilie, die omstreeks 1900 werd gebouwd. De boerderij is in hoofdvorm goed bewaard gebleven en valt op door de grootte en de bijzondere uitvoering van de gevel. Samen met de op het achtererf gelegen schuur bezit de boerderij hoge ensemblewaarden.

-Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het historisch gegroeide landschap in het buurtschap Ratum. Het complex is beeldbepalend aan de Ratumseweg door de grootte, de bijzondere gevelbehandeling en de prominente ligging op enige afstand van de weg.

-Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming van de boerderij als scholteboerderij, die is verbonden met de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van Winterswijk en daarmee een representatief onderdeel van het landelijke leven in Nederland.

Monumentnummer*: 523448

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 20384/15

*Monumentnaam***

Leessink

Complexnummer

523447

Complexnaam

Leesink

*Woonplaats**

Winterswijk Ratum

*Gemeente**

Winterswijk

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Ratumseweg

*Nr**

42

*Toev.**

*Postcode**

7106 CH

*Woonplaats**

Winterswijk Ratum

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WINTERSWIJK

*Sectie**

C

*Kad. object**

4286

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel A

BOERDERIJ van het type hallehuis, opgetrokken op een langgerekte, rechthoekige plattegrond. Het pand telt twee bouwlagen en een zolderverdieping onder een deels met betonpannen en deels met gesmoorde Hollandse pannen gedekt zadeldak dat tot de eerste bouwlaag is doorgetrokken. In het dak bevinden zich drie gemetselde schoorstenen. Aan voor- en achtergevel lopen witgeschilderde windveren en de afwatering vindt plaats via vernieuwde goten. De gevels bezitten een gepleisterde plint en zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband. De muuropeningen worden aan de bovenzijde afgesloten door een gemetselde segmentboog, voorzien van sluit- en geboortestenen in Bentheimer zandsteen versierd met diamantkoppen. De boogtrommels zijn gevuld met pleisterwerk waarin een gepolychromeerd, floraal motief is aangebracht. Onder de vensters bevinden zich hardstenen lekdorpels. In de gevels is overwegend het T-schuifvenster toegepast. De meeste vensters in de eerste bouwlaag zijn voorzien van groen geschilderde, opgeklampte luiken. Tussen de segmentbogen van de vensters bevinden zich smeedijzeren muurankers. De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL telt vijf vensterassen tussen gepleisterde hoekpilasters met schijnvoegen. Op de verdiepingscheiding is een hardstenen cordonlijst aangebracht. De puntgevel wordt omzoomd door een uitgemetseld, klimmend rondboogfries, dat in de top eindigt in een acoladeboog. De voordeur ligt in een segmentboogvormig portiek in het midden van de gevel en bezit thans een enkelruits bovenlicht. De oorspronkelijke, dubbele paneeldeuren zijn geornamenteerd met diamantkoppen en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gietijzeren roosters voor de vensters. Op het deurkalf is een bloktandfries aangebracht. Ter weerszijden van het portiek bevinden zich twee T-schuifvensters zoals reeds beschreven. Ter plaatste van de zolder bevinden zich drie T-schuifvensters en in de top van de gevel onder de accoladeboog bevindt zich een gecombineerd kozijn, bestaande uit een klein T-schuifvenster geflankeerd door lagere enkelruits zijvensters. De RECHTER ZIJGEVEL bezit ter plaatste van het voorhuis twee schuifvensters zoals beschreven en twee deels vernieuwde vensters. Rechts hiervan bevindt zich een vernieuwde deur onder een enkelruits bovenlicht. Rechts hiervan bevindt zich een niet-oorspronkelijk, gekoppeld venster. Het bedrijfsgedeelte telt drie assen, met onder korboggen drie opgeklampte staldeuren, waarvan er twee zijn voorzien van ruitvormige kijkraampjes. De korboggen zijn voorzien van gepleisterde boogstenen. Hoger in de gevel zijn drie halve, ijzeren meerruits stalraampjes geplaatst. De LINKER ZIJGEVEL omvat ter plaatse van het woonhuis vier ongelijke vensterassen. Geheel rechts bevinden zich twee T-schuifvensters zoals beschreven. Links hiervan bevinden zich boven elkaar de vensters van kelder en opkamer; een klein vierruits venster en een vierruits schuifvenster (2(2+2)). Geheel links bevindt zich nog een klein, laag geplaatst vierruits venster, dat is voorzien van opgeklampte luiken.

Tegen de linker zijgevel is de SCHUUR aangebouwd, gedekt door een zadeldak dat deels is belegd met gesmoorde en deels met rode Hollandse pannen. De gevels zijn opgetrokken in rode baksteen, gemetseld in kruisverband en voorzien van een gecementeerde plint en gepleisterde hoekpilasters zonder schijnvoegen. De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL telt in de eerste bouwlaag vier assen, met in de eerste, derde en vierde as schuifvensters (2(3+2)). In de tweede as bevindt zich een opgeklampte deur met tweeruits bovenlicht. In de top van de gevels bevindt zich een zesruits venster omgeven door drie ijzeren roosvensters. Langs de dakrand loopt een uitgemetseld fries. De LINKER ZIJGEVEL van het nevenhuis heeft rechts een 12-ruits schuifvenster (3(3+1)) en een opgeklampte deur met tweeruits bovenlicht, beide onder een segmentboog met gepleisterde boogstenen. Links hiervan bevinden zich drie assen met een serie halve, ijzeren stalraampjes met hierboven kleine ijzeren roosvensters. De ACHTERGEVELS van nevenshuur en boerderij zijn beiden voorzien van gepleisterde hoekpilasters. De geveltoppen zijn beschoten met houten planken. De linker geveltop heeft een laadluik. Op de overgang tussen gevel en beschieting is een kwartrol gemetseld. Centraal in beide gevels bevinden zich, vermoedelijk in de jaren vijftig vernieuwde, opgeklampte deeldeuren. Deze bevinden zich onder rondbogen met gepleisterde boogstenen. Links is in de sluitsteen het jaartal '1857' aangebracht, alsmede de initialen 'I.W.R./J.E.H'. In de linker deeldeuren zijn bovenin vier meerruits vensters aangebracht. De deuren rechts worden geflankeerd door smalle rondboogvormige ramen en ronde roosramen. Ter weerszijden van de linker deeldeuren bevinden zich twee staande, meerruits ijzeren vensters, onder rondboog met gepleisterde geboorte- en sluitstenen. De twee opgeklampte staldeuren zijn ook onder een rondboog met gepleisterde boogstenen geplaatst.

De indeling van het INTERIEUR van de boerderij is vrijwel volledig in tact en bestaat uit een woongedeelte met een middengang, twee voornaam ingerichte woonvertrekken, een traditionele woonkeuken met voormalige bedsteden en een kelder met opkamer. Op de verdieping bevinden zich een aantal zeer eenvoudige slaapvertrekken. Het nevenhuis is door middel van een gang verbonden met het bedrijfsgedeelte van de boerderij, dat uit een middenlangsdeel met stallen bestaat, in de oorspronkelijke situatie links koestalen en rechts paardestallen en stallen voor jongvee. Ook zijn de hooizolders boven de deel en boven het nevenhuis met elkaar verbonden. Het nevenhuis zelf bestaat thans uit een grote onverdeelde ruimte en bevatte oorspronkelijk varkensstallen. Het woonhuis bevat nog vele waardevolle interieurelementen, zoals in de woonkeuken een betegelde schouw en gehoute paneeldeuren naar de voormalige bedsteden. De middengang is belegd met vloertegels met geometrische motieven en bezit een

tochtdeur gevuld met gekleurd- en mousselineglas. De beide voorkamers zijn nog volledig in oorspronkelijke staat met houten vloeren en balkenplafonds. De houten schoorsteenmantels in de voorkamers zijn versierd met Neo-Renaissance elementen en hebben gepleisterde boezems voorzien van pilaster-motieven. De vensters zijn voorzien van vensterbanken op houten consoles.

Waardering

BOERDERIJ (complexonderdeel A) gebouwd omstreeks 1900

-Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een grote boerderij van het type hallehuis met aangebouwde schuur, gebouwd omstreeks 1900. De boerderij valt op vanwege de grootte van de hoofdvorm en de bijzondere gevelbehandeling. Het interieur is nog vrijwel volledig in tact en bezit zeer waardevolle onderdelen die typerend zijn voor de tijd en streek.

-Van stedenbouwkundige waarde als hoofdonderdeel van het complex dat verder nog bestaat uit een schuur. Het hoofdgebouw heeft een belangrijke beeldbepalende rol in het landschap.

-Van cultuurhistorische waarde vanwege de bestemming van de boerderij als scholteboerderij, die is verbonden met de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van Winterswijk en daarmee een representatief onderdeel van het landelijke leven in Nederland.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Varkensstal

Monumentnummer*: 523449

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 20384/15

*Monumentnaam***

Leessink

Complexnummer

523447

Complexnaam

Leesink

*Woonplaats**

Winterswijk Ratum

*Gemeente**

Winterswijk

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Ratumseweg

*Nr**

42

*Toev.**

*Postcode**

7106 CH

*Woonplaats**

Winterswijk Ratum

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

WINTERSWIJK

*Sectie**

C

*Kad. object**

4286

Appartement

Grondperceel

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel B SCHUUR op rechthoekig grondplan, opgebouwd uit een constructie van ankerbalkgebinten. De gevels zijn beschoten. De beschoten topgevel heeft een overstek. Het laag doorgetrokken zadeldak is belegd met rode Hollandse pannen en langs de dakrand lopen witgeschilderde windveren. In de VOORGEVEL bevindt zich in het midden een dubbele deur en links hiervan een kleinere deur.

Waardering

SCHUUR (complexonderdeel B)

-Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een houten schuur op een boerenerf. De schuur vertegenwoordigt een veel toegepast type in Oost-Gelderland, met beschoten topgevel met overstek en laag doorgetrokken zadeldak.

-Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van het complex, dat verder nog bestaat uit een boerderij en dat een grote beeldbepalende rol speelt in het landschap.

-Van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het complex dat verbonden is met de sociaal-economische en agrarische ontwikkeling van Winterswijk en daarmee een representatief onderdeel van het landelijke leven in Nederland.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Schuur(M)